

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 12 czerwca 2020 r.

Pozycja 177

POSTANOWIENIE z dnia 18 grudnia 2019 r. Sygn. akt Ts 63/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Julia Przyłębska,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej J.S. w sprawie zgodności:

art. 47 w związku z art. 42 § 1 i art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 108, ze zm.) w zakresie, w jakim:

- a) pracownikowi, któremu przywrócono w wyniku orzeczenia sądowego poprzednie warunki płacy i który nieprzerwanie pozostawał w okresie obniżenia wynagrodzenia w zatrudnieniu u tego samego pracodawcy, nie przysługują względem pracodawcy jakiegokolwiek inne roszczenia ponad odszkodowanie określone w stosowanym odpowiednio art. 47 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 108, ze zm.), za czas przepracowany z „obniżonym wynagrodzeniem za pracę” do momentu przywrócenia poprzednich warunków płacy;
- b) zakwestionowanie orzeczeniem sądowym dokonanego wypowiedzenia zmieniającego i przywrócenie pracownikowi poprzednich warunków płacy, ma zawsze i wyłącznie skutek na przyszłość (*ex nunc*) i nie istnieją jakiegokolwiek inne sytuacje uzasadniające przyjęcie, że skutek przywrócenia poprzednich warunków płacy następuje już od momentu, kiedy zakwestionowane przez sąd wypowiedzenie zmieniające zostało przez pracodawcę dokonane (*ex tunc*), z art. 24 i art. 64 ust. 2 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 14 kwietnia 2018 r. (data nadania) skardze konstytucyjnej J.S. (dalej: skarżąca) wystąpiła z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia.

Skarga konstytucyjna została złożona w związku z następującą sprawą.

Skarżąca była zatrudniona w Szpitalu Specjalistycznym w B. W związku z przejęciem tego szpitala przez Szpital Kliniczny w B., 12 grudnia 2013 r., skarżące zostały wypowie-

dziane dotychczasowe warunki płacy w zakresie wynagrodzenia zasadniczego. Nowy pracodawca zaproponował nowe warunki płacy obniżając kwotę wynagrodzenia o 960 zł brutto. Skarżąca nie złożyła w przepisany terminie oświadczenia o odmowie przyjęcia nowych warunków i świadczyła zgodnie z nimi pracę. Stan ten trwał 15 miesięcy – od kwietnia 2014 r. do czerwca 2015 r.

Sąd Rejonowy w B. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (dalej: Sąd Rejonowy) wyrokiem z 15 czerwca 2015 r., (sygn. akt [...]) przywrócił skarżącej warunki pracy i płacy obowiązujące przed wypowiedzeniem z 12 grudnia 2013 r., uznając, że wypowiedzenie zostało dokonane w sposób wadliwy.

W związku z powyższym wyrokiem, 10 sierpnia 2015 r., wypłacono skarżącej 14400 zł tytułem wyrównania obniżonego wynagrodzenia.

Skarżąca w pozwie z 10 maja 2017 r. wniosła o zasądzenie od pracodawcy skapitalizowanych odsetek za opóźnienie w wypłacie wynagrodzenia za pracę w pełnej wysokości wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wytoczenia powództwa do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy wyrokiem z 27 września 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalił powództwo wskazując, że maksymalnym świadczeniem, jakiego skarżąca mogła się domagać, była kwota w wysokości miesięcznego wynagrodzenia, co wynika wprost z art. 42 § 1 i art. 47 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 108, ze zm.; dalej: k.p.). Sąd zaznaczył, że pracodawca zapłacił skarżącej kwotę 14400 zł (960 zł x 15 miesięcy) w mylnym przekonaniu, że spełnia względem niej swój dług, podczas gdy w istocie był zobowiązany w znacznie mniejszym zakresie (960 zł x 1 miesiąc). Powyższe oznacza, że świadczenie otrzymane przez skarżącą jest świadczeniem nienależnym i dlatego nie przysługuje jej prawo dochodzenia roszczeń akcesoryjnych (odsetek).

Orzeczenie to zostało utrzymane w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w B. V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 grudnia 2017 r. (sygn. akt [...]). Skarżąca wskazała je jako ostateczne orzeczenie w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji.

Zdaniem skarżącej, sądy orzekające w jej sprawie „traktują [ją] i sytuację, w której się znalazła w sposób nierówny, w odniesieniu do pozycji i sytuacji tak pracodawcy jak i innych pracowników, którym wypowiedziano umowę o pracę w sposób definitywny, nie zaś tylko same warunki płacy jak w przypadku skarżącej”. Ograniczenie możliwości otrzymywania odszkodowania do wysokości wskazanej w art. 47 k.p. „nie jest zgodne z ochroną jaką roztacza w tym względzie przepis art. 24 w zw. z art. 2 Konstytucji RP”. Powyższe wzorce narusza taka wykładnia zakwestionowanych przepisów, zgodnie z którą przyjmuje się, że pracownikowi, któremu przywrócono poprzednie warunki płacy, bez względu na okoliczności, należy się wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, nie więcej niż za dwa miesiące. Skarżąca podkreśla, że przez 15 miesięcy wykonywała tę samą pracę tak jak przed obniżeniem wynagrodzenia.

Skarżąca wskazuje ponadto, że orzeczenia zapadłe w jej sprawie naruszają jej konstytucyjnie gwarantowane prawa przez przyjęcie, że: po pierwsze, przywrócenie poprzednich warunków płacy ma zawsze skutek *ex nunc*, po drugie, wszelkie roszczenia pracownika związane z przywróceniem do pracy są „rekompensowane wyłącznie poprzez roszczenie określone w art. 47 k.p.”, oraz po trzecie, za chybione odesłanie na drogę odszkodowawczą za zawinione działanie pracodawcy (art. 415 kodeksu cywilnego w związku z art. 300 k.p.), podczas gdy w zasadzie niemożliwe jest stwierdzenie, czy działanie pracodawcy było nacechowane złą wolą i nastawieniem na wyrządzenie pracownikowi szkody.

Skarżąca uzasadniając swoje stanowisko polemizuje z wykładnią zastosowaną przez sądy orzekające w jej sprawie stwierdzając, że została ona dokonana „bez jakiegokolwiek pogłębionej analizy przepisów regulujących tę problematykę czy orzecznictwa”. Zwraca uwagę, że diametralnie inna jest sytuacja pracowników, którym wypowiedziano umowę o pracę, od sytuacji pracowników, którym wypowiedziano warunki płacy. Pierwsza grupa ma

możliwość znalezienia pracy, natomiast druga nadal pozostaje w zatrudnieniu z obniżonym wynagrodzeniem. O ile więc limit określony w art. 47 k.p. uzasadniony jest dla pierwszej grupy pracowników, to nie znajduje on uzasadnienia dla drugiej grupy.

Zarządzeniem z 7 listopada 2018 r. Trybunał wezwał skarżącą do uzupełnienia braków formalnych skargi, m.in. przez: doręczenie 4 kopii pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej, a także reprezentowania skarżącej w toku postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz 5 poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisów wyroku Sądu Rejonowego w B. z 15 czerwca 2015 r. (sygn. akt [...]).

Pismem z 26 listopada 2018 r. oraz z 11 grudnia 2018 r. skarżąca uzupełniła wskazane braki.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 2072, ze zm.; dalej: u.o.t.p. TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna.

2. W myśl art. 47 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, ze zm.; dalej: k.p.) pracownikowi, który podjął pracę w wyniku przywrócenia do pracy, przysługuje wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy, nie więcej jednak niż za 2 miesiące, a gdy okres wypowiedzenia wynosił 3 miesiące – nie więcej niż za 1 miesiąc. Wskazane ograniczenia nie dotyczą pracowników podlegających szczególnej ochronie przed wypowiedzeniem i rozwiązaniem stosunku pracy.

Stosownie do art. 42 § 1 k.p. przepisy o wypowiedzeniu umowy o pracę stosuje się odpowiednio do wypowiedzenia warunków pracy i płacy wynikających z umowy.

Z kolei zgodnie z art. 300 k.p. w sprawach nieunormowanych przepisami prawa pracy do stosunku pracy stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1025, ze zm.; dalej: k.c.) jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy.

3. Argumentacja skarżącej dotyczy przede wszystkim wysokości roszczenia przysługującego pracownikowi, któremu w wyniku orzeczenia sądowego przywrócono poprzednie warunki płacy.

Trybunał stwierdza jednak, że skarga w tym zakresie ma abstrakcyjny, a nie indywidualny charakter. Jak wynika ze stanu faktycznego ustalonego przez sądy powszechne w niniejszej sprawie, skarżąca otrzymała od pracodawcy kwotę 14400 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za cały okres pozostawania w zatrudnieniu z obniżonym wynagrodzeniem. Pomimo więc, że zakwestionowany art. 47 k.p. limituje wysokość tego wyrównania do jednego miesiąca, to faktycznie nie miał on zastosowania w niniejszej sprawie. W związku z powyższym Trybunał uznał, że uzasadnienie zarzutu niekonstytucyjności zaskarżonego przepisu wskazuje na jego potencjalny i abstrakcyjny charakter.

Przedmiotem orzeczenia Sądu Okręgowego w B. V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 28 grudnia 2017 r. (sygn. akt [...]), wskazanego przez skarżącą jako ostateczne, nie była ponadto wysokość roszczenia, o którym mowa w art. 47 k.p., lecz możliwość dochodzenia roszczeń akcesoryjnych od świadczenia otrzymanego od pracodawcy. Co więcej, zagadnienie to nie było również przedmiotem wyroku Sądu Rejonowego w B. VI Wydział

Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 15 czerwca 2015 r. (sygn. akt [...]), który orzekł jedynie o przywróceniu skarżącej na warunki pracy i płacy obowiązujące przed zmianami z 12 grudnia 2013 r., nie odnosząc się do wysokości przysługującego jej wynagrodzenia.

Skarżąca podnosi również, że przywrócenie poprzednich warunków płacy ma zawsze skutek *ex nunc*. Skarżąca pomija jednak fakt, że przywrócenie do pracy nastąpiło na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w B. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 15 czerwca 2015 r. (sygn. akt [...]), który nie został wskazany jako ostateczne rozstrzygnięcie w jej sprawie.

Mając powyższe na uwadze Trybunał stwierdza, że skarga w powyższym zakresie nie spełnia wymagań określonych w art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 53 ust. 1 pkt 1 i 3 u.o.t.p. TK.

5. Skarżąca wskazuje również, że z jednej strony wszelkie roszczenia pracownika związane z przywróceniem do pracy są „rekompensowane wyłącznie poprzez roszczenie określone w art. 47 k.p.”, natomiast z drugiej, że chybione jest odesłanie na drogę odszkodowawczą za zawinione działanie pracodawcy (art. 415 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Trybunał stwierdza, że powyższe uzasadnienie cechuje oczywista bezzasadność. Skoro, zdaniem skarżącej, wadliwe jest odesłanie na drogę odszkodowawczą (art. 415 k.c. w związku z 300 k.p.) to przeczy ona postawionej przez siebie tezie, że roszczenia pracownika związane z przywróceniem do pracy są „rekompensowane wyłącznie poprzez roszczenie określone w art. 47 k.p.”. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, uregulowanie problematyki wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy w art. 47 k.p. wyłącza możliwość dochodzenia dodatkowego odszkodowania na podstawie k.c., a zwłaszcza art. 415 k.c. w związku z art. 300 k.p. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 13 lipca 2016 r., sygn. akt I PK 216/15, Lex nr 2123249). Zakwestionowane przepisy, wbrew stanowisku skarżącej, nie zawierają w ogóle „odesłania na drogę odszkodowawczą”.

Okoliczność ta, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p. TK, jest samodzielną podstawą odmowy nadania skardze dalszego biegu.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty doręczenia tego postanowienia.